

Prof. dr hab. Marcin Karas
Pracownia Filozofii Polskiej
Instytut Filozofii UJ

Kraków, dnia 10 stycznia 2026 r.

**Recenzja dorobku naukowego p. dr Moniki Mansfeld,
będącego podstawą wniosku habilitacyjnego, złożonego
na Wydziale Filozoficzno-Historycznym na Uniwersytecie Łódzkim**

Na kartach tej recenzji, zgodnie z wymogami ustawowymi, zostanie przeprowadzona analiza i ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Kandydatki do uzyskania habilitacji w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia, dr Moniki Mansfeld (ur. w r. 1986), adiunkta (od r. 2015) w Katedrze Historii Filozofii, Wydziału Filozoficzno-Historycznego na Uniwersytecie Łódzkim.

Habilitantka ukończyła dwa kierunki studiów: studia filozoficzne (w r. 2010) i filologiczne (2016) na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W swoich pracach magisterskich zajmowała się edycjami krytycznymi i analizą pism filozoficznych znanych filozofów scholastycznych, Benedykta Hessego (XV w.) i Jana Buridana (XIV w.). W pracy licencjackiej na filologii (2013), Kandydatka przygotowała kurs paleografii łacińskiej dla filologów klasycznych.

Doktorat z filozofii (poświęcony postaci Jana Buridana) obroniła na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w r. 2015 pod kierunkiem znanej mediewistki, prof. Hanny Wojtczak, a od roku 2022 pracuje na Uniwersytecie Łódzkim jako adiunkt na Wydziale Filozoficzno-Historycznym. Współpracowała jak dotąd z wieloma wybitnymi mediewistami i edytorami źródeł filozoficznych w różnych krajach, zdobywając wysokie kompetencje naukowe, szczególnie w zakresie pracy zespołowej i współpracy międzynarodowej, konferencyjnej, redakcyjnej i publikacyjnej.

Dorobek naukowy Habilitantki, przedstawiony do recenzji, nie zawiera klasycznej monografii naukowej, ale – zgodnie z możliwością, którą otwierają nowe wymogi ustawowe – składa się z cyklu około 20 powiązanych tematycznie publikacji naukowych z lat 2016-2025 oraz z innych osiągnięć, jak możemy się dowiedzieć z autoreferatu (12 stron) i z wykazu osiągnięć naukowych (także 12 stron). Dokumentacja ta została przygotowana solidnie.

Podstawowym osiągnięciem naukowym Habilitantki, przekazany do recenzji, jest seria kilkunastu (17) artykułów, wydanych głównie w języku angielskim, poświęconych edy-

cjom krytycznym i analizie treści średniowiecznych rękopisów filozoficznych z zakresu teorii ludzkiego poznania zmysłowego, rozwijanej w Oksfordzie w XIII i na początku XIV wieku przez kilku filozofów z tamtejszego środowiska akademickiego. Część z tych tekstów powstała na zasadzie współautorstwa z innymi badaczami, co zostało dokładnie opisane przez Habilitantkę i dowodzi jej umiejętności pracy zespołowej. Większość swoich publikacji Badaczka przygotowuje w ramach projektów badawczych, podczas pracy zespołowej w międzynarodowych zespołach uczonych. Taka złożona, trudna i wieloletnia aktywność w wielu ośrodkach akademickich zasługuje na szczególne uznanie.

Wybrany przez Kandydatkę obszar badawczy i sposób uprawiania badań mediewistycznych uważam za właściwy i potrzebny. W ostatnich dziesięcioleciach mediewistyka późnego średniowiecza znacząco się rozwija, a wkład Habilitantki do tych badań okazuje się być znaczący, zarówno ilościowo, jak i jakościowo. Należy – moim zdaniem – podkreślić duże znaczenie pracy nad źródłami rękopismicznymi dla dalszego rozwoju badań w zakresie historii filozofii, gdyż dostarcza się w ten sposób nauce nie tylko gotowych wniosków badawczych, ale ponadto, w wyniku żmudnej pracy paleograficznej nad tymi rękopisami, wzbogaca się zasób wydanej drukiem literatury źródłowej, która będzie wykorzystywana następnie przez wielu innych badaczy, w różnych krajach.

Oprócz tych badań, dr Monika Mansfeld zajmowała się także poglądami filozoficznymi angielskiego scholastyka z przełomu XIII i XIV wieku, Waltera Burleya, na temat relacji duszy i ciała, przygotowując kilka edycji jego pism filozoficznych. Habilitantka badała również pisma kilku późnośredniowiecznych filozofów paryskich, praskich i krakowskich, wydając teksty i poddając analizie ich zawartość naukową. Łatwo pokazać, że przedstawiony dorobek badawczy jest spójny i stanowi cykl powiązanych tematycznie tekstów, spełnia zatem wymogi ustawowe.

Omawiając bliżej wspomniane artykuły naukowe warto zauważyć, że najobszerniejsza objętościowo jest edycja kilku różnych komentarzy Waltera Burleya do pism przyrodniczych Arystotelesa ze wstępem (*Walter Burley's Commentaries on Aristotle's Parva Naturalia. A Critical Edition*, Leiden–Boston 2025, tom został wydany w bardzo dobrej serii: *Medieval and Early Modern Philosophy and Science* jako pozycja nr 42), która liczy łącznie około 280 stron druku (jest to wkład Habilitantki w większe dzieło zbiorowe). Rozbudowany i dokładny wstęp do tego wydania (74 strony) ukazuje, jak wiele trudnej pracy nad licznymi rękopisami z różnych zbiorów wymagało przygotowanie tej edycji.

Ponadto ukazały się dwa kilkunastostronicowe artykuły w *Przeglądzie Tomistycznym* (o duszy u Waltera Burleya po angielsku, 2022 oraz edycja tekstu XIII wiecznego uczonego z Okfordu, Godfryda z Aspill, 2023), następnie: edycja źródłowa (ze wstępem) anonimowych

dubitationes w krakowskim czasopiśmie *Argument* (2022, 20 stron), rozdział w monografii wydanej w Belgii (2022, kilkanaście stron), wydany w Szczecinie źródłowy tekst o barwie (*color medius*) w filozofii w Oksfordzie (*Analiza i Egzystencja*, 2021, 28 stron), dalej: pierwszy przekład na język polski kwestii W. Burleya na temat długości życia (*Przegląd Tomistyczny*, 2018, 14 stron), opis kodeksu średniowiecznego z Biblioteki Katedralnej w Pampelunie (*Studia Antyczne i Mediewistyczne*, 2018, 17 stron), a także kilka innych edycji i opracowań z filozofii średniowiecznej (gł. nt. filozofii Waltera Burleya), wydanych głównie za granicą (Niemcy, Szwajcaria, Dania). Łącznie wszystkie te teksty przekraczają już z pewnością 500 stron objętości, co powoduje, że stanowią poważny dorobek mediewistyczny. Gdyby zostały one wydane łącznie, powstałby z nich pokaźny tom solidnych studiów i materiałów z zakresu filozofii późnego średniowiecza. Ponieważ w tym dorobku dominują publikacje napisane i wydane w języku angielskim, a więc wyraźny staje się tym samym wkład Habilitantki do nauki światowej.

Całość zaprezentowanej recenzentom działalności badawczej jest systematyczna, bardzo bogata, rozbudowana i wnikliwa, zawiera tysiące przypisów. Charakteryzuje się ciągłością. Osiągnięcia te wymagały dużej wytrwałości, pracowitości i porządku. W taki też sposób zostały zebrane i przedstawione. Uważam, że pod względem meretorycznym poddana recenzjom grupa kilkunastu publikacji jednoznacznie pozytywnie spełnia oczekiwania stawiane przed kandydatami do uzyskania stopnia doktora habilitowanego z filozofii, ponieważ stanowi poważny, oryginalny wkład do nauki, wzbogacając naszą wiedzę na temat filozofii scholastycznej późnego średniowiecza i dostarcza szeregu solidnych edycji do dalszych badań w mediewistyce filozoficznej.

* * *

Oceniając pozostały dorobek naukowy Habilitantki uważam, że jest on bogaty i różnorodny. Dziewięć innych artykułów naukowych, które ukazały się niezależnie od omówionego powyżej cyklu habilitacyjnego, zasługuje na podobnie wysoką ocenę, jak seria stanowiąca główne osiągnięcie naukowe. Szczególne zaangażowanie Kandydatki widzimy również jeżeli chodzi o udział i kierownictwo dr Moniki Mansfeld w zespołach i projektach badawczych. Wyniki tych prac są każdorazowo publikowane. W ostatnich kilkunastu latach Badaczka brała udział w 15 takich zespołach, w tym aż w dziewięciu po uzyskaniu doktoratu (w tym trzykrotne kierownictwo projektów). Pracowała aktywnie, często samodzielnie, przy organizacji trzech międzynarodowych konferencji naukowych w latach 2019-2025. Udział Kandydatki w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych jest imponujący, gdyż dochodzi już do liczby 30 takich zebrań: zarówno w Polsce, jak i w całej Europie, a nawet w Argentynie (w roku 2025). Można uznać, że za sprawą tej aktywności, w krótkim czasie dr Mansfeld

staje się jednym z najbardziej znanych na arenie międzynarodowej polskich mediewistów i badaczy rękopisów filozoficznych.

Habilitantka jest członkiem pięciu towarzystw naukowych i odbyła pięć staży i kwerend zagranicznych (w latach 2016-24) w Stanach Zjednoczonych, Niemczech, Wielkiej Brytanii i w Czechach o łącznej długości ponad dwa i pół roku, a także brała udział w pracach rad redakcyjnych i w redakcjach w sześciu czasopismach polskich i zagranicznych oraz przygotowywała recenzje artykułów dla internetowego czasopisma *Hybris* (2023-2025) i sporządziła recenzję wydawniczą jednego rozdziału w zagranicznej monografii naukowej. Tak bogata aktywność zasługuje na szczególne podkreślenie i uznanie.

Działalność dydaktyczna Kandydatki od momentu rozpoczęcia przez nią pracy na Uniwersytecie Łódzkim w roku 2022 jest bardzo bogata i obejmuje aż kilkanaście rozmaitych kursów, prowadzonych w języku polskim i po angielsku. Zajęcia te dotyczą przede wszystkim filozofii starożytnej i średniowiecznej, w tym także o charakterze translatoryjnym.

* * *

W **konkluzji** tej recenzji stwierdzam, że przedstawiony do oceny dorobek naukowy p. dr Moniki Mansfeld jest obszerny, spójny, różnorodny, dojrzały i twórczy. Zarówno w sensie ilościowym, jak również jakościowo, spełnia wszystkie ustawowe wymogi stawiane przed uczonymi ubiegającymi się o stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. W czasie po obronie doktoratu, podobnie jak wcześniej, Kandydatka wykazuje się konsekwentnie dużą i wytrwałą aktywnością naukową na swojej pierwszej i następnie na obecnej uczelni, oraz w szerszej perspektywie, krajowej i zwłaszcza międzynarodowej. Świadczą o tym liczne, zrealizowane projekty badawcze, udział w wielu konferencjach w różnych krajach, organizowanie życia naukowego i liczne, wartościowe publikacje naukowe wydawne gł. po angielsku.

Na tej podstawie składam pozytywny wniosek do Komisji Habilitacyjnej działającej na Uniwersytecie Łódzkim, powołanej przez Radę Doskonałości Naukowej z siedzibą w Warszawie, o **dopuszczenie Habilitantki** do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego, przewidzianych w ustawie o stopniach i o tytule naukowym.

.....*MKaras*.....
Prof. dr hab. Marcin Karas